

Rozsudek Nejvyššího soudu ČSR ze dne 01.03.1989, sp. zn. 1 Tzf 7/88, ECLI:CZ:NS:1989:1.TZF.7.1988.1

Číslo: 53/1989

Právní věta: I. Stabilizační půjčka na družstevní bytovou výstavbu poskytnutá pracovníkovi z fondu kulturních a sociálních potřeb podle § 10 odst. 6 vyhl. č. 155/1975 Sb., o fondu kulturních a sociálních potřeb, je svou podstatou jednou z forem nenávratné finanční pomoci ve smyslu § 16 písm. d) vyhl. č. 1/1982 Sb., o finanční, úvěrové a jiné pomoci družstevní a individuální bytové výstavbě.

Soud: Nejvyšší soud České soc. rep.

Datum rozhodnutí: 01.03.1989

Spisová značka: 1 Tzf 7/88

Číslo rozhodnutí: 53

Číslo sešitu: 7-8

Typ rozhodnutí: Rozsudek

Hesla: Rozkrádání majetku v socialistickém řízení

Předpisy: 140/1961 Sb. § 132 odst. 1 písm. c 155/1975 Sb. § 10 odst. 6 1/1982 Sb. § 16 odst. d

Druh: Rozhodnutí ve věcech trestních

Sbírkový text rozhodnutí:

Č. 53/I

I. Stabilizační půjčka na družstevní bytovou výstavbu poskytnutá pracovníkovi z fondu kulturních a sociálních potřeb podle § 10 odst. 6 vyhl. č. 155/1975 Sb., o fondu kulturních a sociálních potřeb, je svou podstatou jednou z forem nenávratné finanční pomoci ve smyslu § 16 písm. d) vyhl. č. 1/1982 Sb., o finanční, úvěrové a jiné pomoci družstevní a individuální bytové výstavbě.

(Rozsudek Nejvyššího soudu ČSR z 1. 3. 1989 sp. zn. [1 Tzf 7/88](#))

Nejvyšší soud ČSSR ke stížnosti pro porušení zákona, kterou podal generální prokurátor ČSSR, zrušil zprošťující výrok rozsudku Nejvyššího soudu ČSR z 14. 6. 1988 sp. zn. 6 To 14/1988 ohledně obviněného M. J. a věc vrátil prokurátorovi k došetření.

Z odůvodnění:

Rozsudkem krajského soudu v Brně ze dne 24. března 1988 sp. zn. 1 T 3/88 byl obviněný RSDr. B. J., CSc., uznán mj. vinným, že počátkem května 1983 ve Veselí nad Moravou a Hodoníně jako ředitel n. p. Železárny Veselí nad Moravou rozhodl o poskytnutí nenávratného stabilizačního příspěvku ve výši 45 000,- Kčs na individuální bytovou výstavbu sobě samému, ačkoli věděl, že při vzniku nároku na

starobní důchod ke dni 24. 10. 1984 nesplňuje podmínky stanovené v § 17 odst. 3 písm. a) vyhl. č. 1/1982 Sb., a po prvotním nesouhlasu plánovacího odboru ONV v Hodoníně při nedodržení stanoveného postupu pro uzavření smlouvy dosáhl uzavření a potvrzení smlouvy ze dne 4. 5. 1983 o poskytnutí stabilizačního příspěvku ve výši 45 000,- Kčs, který mu byl také poukázán na jeho účet stavebníka; v důsledku toho byl československý stát, zastoupený n. p. Železářny Veselí nad Moravou, o uvedenou částku poškozen.

Tímtež rozsudkem byl obviněný RSDr. B. J., CSc., a M. J. uznáni vinnými, že počátkem května 1983 ve Veselí nad Moravou a Hodoníně H. J. ačkoliv dne 1. 3. 1979 obdržel jako pracovník n. p. Železářny Veselí nad Moravou stabilizační půjčku na družstevní bytovou výstavbu ve výši 15 000,- Kčs, požádal o poskytnutí stabilizačního příspěvku na individuální bytovou výstavbu, přičemž v předběžné dohodě ze dne 3. 5. 1983 a ve smlouvě ze dne 4. 5. 1983 zamlčel poskytnutí stabilizační půjčky v roce 1979, což bylo známo též obviněnému RSDr. B. J., CSc., který jako ředitel n. p. Železářny Veselí nad Moravou v rozporu s § 16 písm. d) vyhl. č. 1/1982 Sb. rozhodl o poskytnutí stabilizačního příspěvku na individuální bytovou výstavbu ve výši 45 000,- Kčs, čímž byl československý stát, zastoupený n. p. Železářny Veselí nad Moravou, o uvedenou částku poškozen.

Celkové výše uvedené jednání obviněného RSDr. B. J., CSc., bylo po právní stránce posouzeno krajským soudem jako pokračující trestný čin rozkrádání majetku v socialistickém vlastnictví podle § 132 odst. 1 písm. c), odst. 2 písm. c) tr. zák. a jednání obviněného M. J. jako trestný čin rozkrádání majetku v socialistickém vlastnictví podle § 132 odst. 1 písm. c) tr. zák.

Za uvedenou a další trestnou činnost uložil krajský soud v Brně obviněnému RSDr. B. J., CSc., úhrnný trest odnětí svobody v trvání pěti let se zařazením do první nápravně výchovné skupiny, dále trest peněžitý ve výši 10 000,- Kčs a trest zákazu činnosti spočívající v zákazu výkonu vedoucích hospodářských funkcí v socialistických organizacích na dobu pěti let. Obviněnému M. J. byl uložen trest odnětí svobody v trvání osmnácti měsíců se zařazením do první nápravně výchovné skupiny. Soud rozhodl též o náhradě škody.

K odvolání obviněných zrušil Nejvyšší soud ČSR napadený rozsudek a rozhodl tak, že rozsudkem ze dne 14. června 1988 sp. zn. 6 To 14/88 zprostil obviněného M. J. podle § 226 písm. b) tr. ř. obžaloby pro skutek právně posouzený jako trestný čin rozkrádání majetku v socialistickém vlastnictví podle § 132 odst. 1 písm. c) tr. zák., a věc obviněného RSDr. B. J., CSc., vrátil podle § 260 tr. ř. prokurátorovi k došetření.

Trestní věc obviněného RSDr. B. J., CSc., vrátil Nejvyšší soud ČSR prokurátorovi k došetření s výtkou, že bylo třeba se zaměřit i na objasnění otázky správného postupu obviněného při žádosti o příspěvek na individuální bytovou výstavbu, neboť ve vlastní záležitosti nemohl obviněný organizaci jako její statutární orgán zastupovat.

Zprošťující výrok ohledně obviněného M. J. pak odůvodňuje Nejvyšší soud ČSR tím, že na rozdíl od soudu prvního stupně pokládá půjčku na družstevní bytovou výstavbu z fondu kulturních a sociálních potřeb, jež byla obviněnému poskytnuta v roce 1979, za půjčku vratnou, takže tato půjčka nemůže tvořit zákonnou překážku pro poskytnutí nenávratného příspěvku na individuální bytovou výstavbu (§ 16 písm. d) vyhl. č. 1/1982 Sb.), o nějž obviněný M. J. požádal v roce 1983. Z téhož důvodu pak podle Nejvyššího soudu ČSR nelze hodnotit zamlčení existence půjčky na družstevní bytovou výstavbu v roce 1979 ze strany obviněného při uzavírání smlouvy o poskytnutí nenávratného příspěvku v roce 1983 jako podvodné jednání ve smyslu § 132 odst. 1 písm. c) tr. zák.

Proti rozsudku Nejvyššího soudu ČSR podal generální prokurátor ČSSR ve lhůtě uvedené v § 272 tr. ř. stížnost pro porušení zákona v neprospěch obou obviněných, jež směřuje do té části napadeného rozhodnutí, kterou byl obviněný M. J. zproštěn obžaloby. Vrácení věci obviněného RSDr. B. J., CSc.,

prokurátorovi k došetření pokládá stížnost pro porušení zákona za důvodné.

Pokud však jde o zprošťující výrok, má podle názoru generálního prokurátora ČSSR pro posouzení jednání obou obviněných souvisejícího s poskytnutím půjčky obviněnému M. J. stěžejní význam otázka výkladu právních předpisů, zejména vyhl. č. 1/1982 Sb., o finanční, úvěrové a jiné pomoci družstevní a individuální bytové výstavbě. Pro vklad právních předpisů soudem platí zásada „iura novit curia“, avšak náležité uplatnění této zásady vyžaduje respektovat základní zásady dokazování v trestním řízení shodně jako při dokazování kterékoli jiné skutečnosti. Pro náležitý výklad právního předpisu musí soud používat všech dostupných metod výkladu včetně výkladu autentického. Tento výklad podává orgán, který normu vydal, přičemž je povinností soudu v pochybnostech obstarat důkaz o autentickém výkladu ať již dožadáním, nebo výslechem zástupce příslušného orgánu. V přípravném řízení bylo sice vyžádáno vyjádření federálního ministerstva financí, avšak není úplné, takže jinak správný závěr o vině obviněného M. J. není dostatečně podložen. Stejného pochybení se dopustil Nejvyšší soud ČSR, když nepožádal příslušný orgán o autentický výklad sporného právního předpisu, přičemž navíc dospěl při výkladu k opačnému a zřejmě nesprávnému závěru. Domnívá se, že stabilizační půjčky na bytové účely z fondu kulturních a sociálních potřeb jsou návratné (§ 10 odst. 6 vyhl. č. 155/1975 Sb.). Takový právní názor je nesprávný, neboť k návratnosti půjčky dochází teprve při porušení podmínek půjčky ze strany pracovníka. Proto je půjčka z 90% ve smyslu citovaného ustanovení vyhl. č. 155/1975 Sb. nenávratná již v době uzavření smlouvy. Výše zmíněná vyhl. č. 1/1982 Sb. v § 16 písm. d) podmiňuje možnost poskytnutí finančního příspěvku na individuální bytovou výstavbu skutečností, že stavebník dosud neobdržel nenávratnou finanční pomoc sloužící k řešení jeho bytové situace, aniž by rozlišovala, o jakou pomoc šlo. Pokud tedy obviněný M. J. požádal o poskytnutí příspěvku na individuální bytovou výstavbu a zamlčel přitom, že již obdržel v minulosti výše zmíněnou půjčku z fondu kulturních a sociálních potřeb ROH, dopustil se jednání směřující k neoprávněnému získání peněz z majetku v socialistickém vlastnictví. Tento závěr se pak přirozeně týká i jednání obviněného RSDr. B. J., CSc.

Z uvedených důvodů generální prokurátor ČSSR navrhl, aby Nejvyšší soud ČSSR rozsudek Nejvyššího soudu ČSR v napadené části zrušil a věc vrátil příslušnému orgánu k novému projednání a rozhodnutí.

Nejvyšší soud ČSSR přezkoumal podle § 267 odst. 1 tr. ř. správnost všech výroků napadeného rozhodnutí, jakož i řízení, jež mu předcházelo, a shledal, že zákon porušen byl.

Pokud jde o trestnou činnost obviněného RSDr. B. J., CSc., ohledně níž byla věc vrácena k došetření, Nejvyšší soud ČSSR se ztotožnil se závěry Nejvyššího soudu ČSR, jejíž důsledkem bylo vrácení věci tohoto obviněného prokurátorovi k došetření.

Naproti tomu nelze souhlasit se závěry Nejvyššího soudu ČSR ohledně jednání obviněných RSDr. B. J., CSc., a M. J., na jejichž základě byl obviněný M. J. zproštěn obžaloby ze skutku posouzeného krajským soudem jako trestný čin rozkrádání majetku v socialistickém vlastnictví podle § 132 odst. 1 písm. c) tr. zák.

Pochybení Nejvyššího soudu ČSR se netýká skutkových závěrů, jež plně odpovídají provedeným důkazům, ale právního hodnocení jednání obviněného. Vadné právní závěry pak mají svůj základ v chybném výkladu ustanovení § 10 odst. 6 vyhl. č. 155/1975 Sb., o fondu kulturních a sociálních potřeb.

Podle tohoto ustanovení může organizace za účelem stabilizace pracovních sil poskytnout pracovníkovi z fondu půjčku na družstevní bytovou výstavbu nejvýše do 15 000,- Kčs, která může být částečně prominuta až do 90 %, splní-li písemný závazek a bude-li 10 let po jejím poskytnutí v organizaci nepřetržitě pracovat a v družstevním bytě bydlet. Při nesplnění uvedeného závazku musí

pracovník půjčku nebo její zůstatek vrátit nejpozději do šesti měsíců ode dne skončení pracovního poměru. Nejvyšší soud ČR při výkladu tohoto právního předpisu dospěl k závěru, že jde o půjčku návratnou, neboť porušením kterékoli z uvedených dvou podmínek se stává splatnou, přičemž pouze k podmíněně částečné nenávratnosti půjčky může tedy dojít jejím částečným prominutím až po uplynutí 10 let. Taková situace však ještě nenastala v roce 1983, kdy obviněný uzavřel smlouvu o poskytnutí stabilizačního příspěvku na individuální bytovou výstavbu. Jako podpůrný argument uvádí Nejvyšší soud ČR skutečnost, že předpisy týkající se fondu kulturních a sociálních potřeb upravují vždy zásadně pouze půjčky návratné na rozdíl od finančních předpisů upravujících poskytování nenávratných příspěvků na bytovou výstavbu. Vzhledem k tomu, že zákonnou překážkou pro poskytnutí finančního příspěvku ve smyslu § 16 písm. d) vyhl. č. 1/1982 Sb., o finanční, úvěrové a jiné pomoci družstevní a individuální bytové výstavbě, je toliko skutečnost, že stavebník obdržel již dříve nenávratnou finanční pomoc k řešení bytové situace, postupoval obviněný M. J. při uzavírání smlouvy v souladu s právem a nemohl se proto dopustit trestné činnosti. O trestný čin pak nejde přirozeně ani u jeho otce, obviněného RSDr. B. J., CSc.

Uvedený výklad Nejvyšší soud ČR nelze přijmout, neboť zjevně odporuje smyslu vykládaných právních předpisů.

Především nelze souhlasit s argumentem, že nenávratnost zmíněné půjčky vyplývá z nutnosti ji splatit při porušení stabilizačních podmínek. Tato skutečnost je charakteristická pro všechny druhy stabilizačních závazků. V této souvislosti lze poukázat např. právě na finanční příspěvky na družstevní nebo individuální bytovou výstavbu poskytované organizacemi podle již výše konstatované vyhl. č. 1/1982 Sb., ohledně nichž není pochybnosti, že mají charakter příspěvků nenávratných. Také tyto příspěvky musí stavebník vrátit, jestliže nedodrží některou z podmínek stabilizačního závazku (§ 12 odst. 10, § 18 odst. 3 cit. vyhl.).

Neobstojí ani tvrzení, že půjčky na bytové účely z fondu kulturních a sociálních potřeb mají vždy výlučně návratný charakter. Vyhlášky č. 162/1971 a 155/1975 Sb., o fondu kulturních a sociálních potřeb, upravují na rozdíl od vyhlášek pozdějších poskytování půjček na bytové účely dvojího charakteru, a to půjček výlučně návratných, jež však naslouží účelu stabilizace pracovních sil, a půjček stabilizačních, které mohou být při splnění závazku pracovníka částečně prominuty.

Nutno ovšem připustit, že ustanovení § 10 odst. 6 vyhl. č. 155/1975 Sb., o němž v posuzovaném případě jde a v němž je upraveno poskytování právě stabilizačních půjček, není z hlediska legislativní techniky příliš zdařilé, takže jeho výklad může působit určité potíže. Vzhledem k tomu, že pomocí jen jazykového výkladu zákona nelze dospět k jednoznačnému závěru o charakteru půjčky co do její návratnosti či nenávratnosti a jejím následném vztahu k § 16 písm. d) vyhl. č. 1/1982 Sb., je třeba použít dalších druhů výkladu, zejména výkladu historického a systematického.

Smyslem poskytování nenávratné finanční výpomoci ze strany společnosti občanům, kteří se rozhodnout řešit svou bytovou situaci pomocí družstevní nebo individuální bytové výstavby, je snaha usnadnit jim realizaci tohoto záměru, neboť uspokojování bytových potřeb všech občanů je v zájmu celé společnosti. To ovšem neznamená, že by bylo rovněž společenským zájmem, aby jednotlivec získal více bytů nebo byt a rodinný domek za neustálého finančního přispívání ze strany společnosti. To je také důvod, proč poskytnutí pomoci je vždy podmíněno mimo jiné tím, že ji lze poskytnout pouze jednou. Kromě toho je tento institut využíván i k stabilizaci pracovních sil.

Rovněž podle § 16 písm. d) vyhl. č. 1/1982 Sb. lze příspěvek na individuální bytovou výstavbu stavebníkovi poskytnout pouze za podmínky, že dosud neobdržel nenávratnou finanční pomoc na složení členského podílu na byt v družstevní výstavbě nebo na pořízení, popřípadě modernizaci rodinného domku (bytu v osobním vlastnictví) nebo jednorázový příspěvek na opatření náhradního bydlení nebo tuto pomoc vrátil; přitom není rozhodující, zda taková pomoc byla poskytnuta podle

citované vyhlášky, jiných předpisů nebo dříve platných předpisů.

Z koncepce uvedené ustanovení jasně plyne, že zákonnou překážkou pro poskytnutí nenávratného finančního příspěvku má být jakákoli nenávratná finanční pomoc k řešení bytové situace, jež byla poskytnuta stavebníka v předchozím období, pokud ovšem nebyla dodatečně vrácena ještě před poskytnutím nového příspěvku. V posuzovaném případě je tedy jádrem řešení problému otázka charakteru půjčky na družstevní bytovou výstavbu, jež byla obviněnému M. J. poskytnuta podle § 10 odst. 6 vyhl. č. 155/1975 Sb. z fondu kulturních a sociálních potřeb, a to z hlediska její návratnosti nebo nenávratnosti.

Pochybnosti, jež v souvislosti s řešenou otázkou mohou vznikat, mají svůj původ v určité dvoukolejnosti při poskytování stabilizační finanční výpomoci na bytové účely, jež byla výslovně právně zakotvena v roce 1971 vyhl. č. 162/1971 Sb., o fondu kulturních a sociálních potřeb, a převzala za účinnosti vyhl. č. 155/1975 Sb., jíž byla vyhl. č. 162/1971 Sb. zrušena a daná problematika nově upravena. Podle těchto předpisů mohly být pracovníkům z fondu kulturních a sociálních potřeb poskytovány vedle typicky návratných půjček nepodmíněných stabilizačním závazkem i půjčky na družstevní bytovou výstavbu stabilizačního charakteru, jež mohly být při splnění stabilizačního závazku částečně prominuty; tím se přibližují nenávratným příspěvkům poskytovaným podle jiných právních předpisů. Vydáním vyhl. č. 165/1980 Sb., o fondu kulturních a sociálních potřeb, tato možnost zaniká. Taková stabilizační půjčka na družstevní bytovou výstavbu byla právě poskytnuta obviněnému M. J. v roce 1979.

Rozdíl mezi stabilizační půjčkou na družstevní bytovou výstavbu poskytovanou podle předpisů o fondu kulturních a sociálních potřeb a nenávratným finančním příspěvkem na bytové účely poskytovaným podle jiných finančních předpisů lze spatřovat především v tom, že půjčky z fondu mohly být podle obou výše zmíněných vyhlášek prominuty pouze částečně, zatímco nenávratný příspěvek poskytnutý podle jiných předpisů zůstává stavebníkovi při splnění stabilizačního závazku v plné výši. Z této skutečnosti by se pak mohlo dovozovat, že půjčka z fondu kulturních a sociálních potřeb nemá nenávratný charakter, jestliže musí vždy alespoň určitá její část splacená.

To by byl ovšem výklad ryze formalistický, který by zcela přehlížel smysl právní úpravy možnosti poskytování půjčky a její nutnou návaznost na úpravu poskytování jiných příspěvků na bytové účely. Smyslem celkové právní úpravy poskytování nenávratné finanční pomoci k řešení bytové situace občanů - jak již bylo ostatně naznačeno výše - je tuto pomoc při splnění zákonných podmínek poskytnout, ale zároveň zamezit jejímu zneužívání, tj. podmínit ji tím, že může být poskytnuta pouze jednou. Rozhodující není absolutní hodnota finanční pomoci, jež může být u různých příspěvků nebo půjček různá, ale skutečnost, že stavebníkovi bylo poskytnuto ze strany společnosti dobrodíní záležející v tom, že při splnění svých závazků získá jednorázově od společnosti určité nenávratné finanční plnění, které má sloužit k usnadnění jeho bytové situace, přičemž však toto plnění - je-li využito - již nesmí být vícekrát opakováno.

Další pochybnosti o nenávratném charakteru půjčky na družstevní bytovou výstavbu poskytované z fondu kulturních a sociálních potřeb podle § 10 odst. 6 vyhl. č. 155/1975 Sb. mohou pramenit ze zákonné dikce, podle níž půjčka může být částečně prominuta až do výše 90 %, splní-li pracovník stabilizační závazek, což by se mohlo vykládat tak, že prominutí části půjčky je kromě stabilizačních podmínek vázáno ještě na další, nejisté okolnosti, jež mohou hrát roli při rozhodování o prominutí po uplynutí doby stabilizačního závazku.

Takovému výkladu však odporuje praxe užívaná při uzavírání smluv o poskytování půjčky podle citovaných ustanovení vyhl. č. 155/1975 Sb., podle níž se organizace již přímo ve smlouvě zavazuje, při splnění stabilizačního závazku bude pracovníkovi bez dalšího prominuto 90 % půjčky. Tato praxe byla vyvolána zřejmě již předchozí vyhl. č. 162/1971 Sb., o fondu kulturních a sociálních potřeb, v níž

je pevně stanoveno, že poskytnutí stabilizační půjčky na družstevní bytovou výstavbu schvaluje vždy členská schůze ROH, která zároveň ihned rozhodne o výši částky, jež bude pracovníkovi prominuta. Vzhledem k tomu, že vyhl. č. 162/1971 Sb. byla nahrazena vyhl. č. 155/1975 Sb., přičemž smysl a účel poskytování půjček na družstevní bytovou výstavbu se nijak zásadně nezměnily, lze pokládat popsanou praxi za zákonnou, přestože znění vyhl. č. 155/1975 Sb. již není tak jednoznačné, jako je tomu u vyhlášky předchozí. Důsledkem je pak skutečnost, že pracovník má smluvně zajištěno prominutí 90 % půjčky již v době uzavírání smlouvy, takže v dalším období záleží na něm, zda stabilizační závazek dodrží a docílí tak v uvedeném rozsahu nenávratnosti půjčky, stejně jako je tomu při poskytování příspěvku na bytové účely podle jiných finančních předpisů.

Na základě výše uvedených úvah lze tedy přijmout závěr, že půjčka na družstevní bytovou výstavbu poskytnutá obviněnému M. J. podle § 10 odst. 6 vyhl. č. 155/1975 Sb. má zčásti charakter půjčky nenávratné, a to se všemi právními důsledky pro možnost uzavření dalších smluv o poskytnutí nenávratného příspěvku na bytové účely včetně event. trestní odpovědnosti. Tento výklad plně odpovídá smyslu zákonné úpravy a je rovněž v souladu s výkladem, který v rámci různých metodických pomůcek poskytují pro organizace a ROH odborní pracovníci orgánů, které vykládané právní předpisy přímo vydaly.

V této souvislosti ovšem pokládá Nejvyšší soud ČSSR za nutné zdůraznit, že nelze souhlasit s právními názory vyslovenými ve stížnosti pro porušení zákona, jež se týkají otázky výkladu právních předpisů. Platnost zásady „iura novit curia“ nelze omezovat aplikaci zásad dokazování a soud není v žádném případě povinen si v pochybnostech obstarávat důkaz o autentickém výkladu příslušné právní normy, ať již dožadáním nebo výslechem zástupce příslušného orgánu, jak se uvádí ve stížnosti pro porušení zákona. Autentický výklad není pro soud závazný a není také žádným důkazem ve smyslu trestního práva procesního. Jestliže se soud v rámci podávání výkladu určité právní normy s existujícím autentickým výkladem této normy seznámí, nejde o proces dokazování, ale o jednu z fází intelektuální činnosti, jejímž konečným cílem je právě správný výklad daného předpisu. Kdybychom přistoupili na názor, že soudní výklad právní normy podléhá jakýmkoliv způsobem zásadám dokazování v trestním řízení, došli bychom k absurdnímu závěru, že v případě pochybností soudu ohledně správného smyslu dané normy by bylo třeba uplatnit zásadu „in dubio pro reo“, což je naprosto vyloučeno.

Pokud však jde o otázku trestní odpovědnosti obviněného M. J., je nutno dodat, že v novém řízení bude třeba pečlivě hodnotit, zda byly naplněny znaky subjektivní stránky trestného činu, a to právě s přihlédnutím k obtížnému výkladu právní normy, na jejímž obsahu je závislá stránka objektivní. Provedené důkazy nevylučují totiž možnost, že obviněný jednal v právním omylu týkajícím se mimotrestní normy (vyhl. č. 155/1975 Sb.), který je v souladu s konstantní judikaturou posuzován podle zásad o omylu skutkovém, což znamená, že vylučuje pachatelovo zavinění ve formě úmyslu. Totéž platí, pokud jde o jednání obviněného RSDr. B. J., CSc., které souvisí s poskytnutím půjčky M. J.